

14 Μαΐου, 1992

[ΚΟΥΡΡΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ/στές]

ΤΣΙΕΤΤΙΝ ΗΑΛΙΛ,

Εφεσείων· Εναγόμενος,

v.

ΚΩΣΤΑΚΗ ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ,

Εφεσίβλητου· Ενάγοντος.

v.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΜΙΧΑΗΛ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ,

*Τριτοδιάδικου.**(Πολιτική Έφεση Αρ. 7829).*

5 *Αμέλεια — Συντρέχουσα αμέλεια — Αυτοκίνητο οδηγούμενο κατά μήκος κεντρικής λεωφόρου το βράδυ συγκρούστηκε με αυτοκίνητο που βρισκόταν στην αριστερή πλευρά εκτός της λεωφόρου, σύμφωνα με την κατεύθυνση του πρώτου αυτοκινήτου, με τα φώτα του αναμμένα και είχε προχωρήσει με λοξή πορεία να μπει στη λεωφόρο — Εύρημα του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι για την σύγκρουση ευθυνόταν και ο οδηγός του πρώτου αυτοκινήτου κατά 20% — Δεν επενέβη το Εφετείο.*

10 *Ενώ ο εφεσείων οδηγούσε το αυτοκίνητό του κατά μήκος της λεωφόρου Μακαρίου Γ' στη Λεμεσό στις 2 το πρωί της 19.1.83, συγκρούστηκε με το αυτοκίνητο που οδηγούσε ο εφεσίβλητος τριτοδιάδικος, στο οποίο επέβαινε και ο εφεσίβλητος ενάγων. Το αυτοκίνητο του τριτοδιάδικου βρισκόταν σταματημένο με τα φώτα αναμμένα έξω από τη λεωφόρο προς τα αριστερά σε σχέση με την*

15 *κατεύθυνση του εφεσείοντα. Η σύγκρουση επεσυνέβη όταν ο τριτοδιάδικος προχώρησε και μπήκε στη λεωφόρο με λοξή πορεία σε σχέση με την πορεία του εφεσείοντα αποκλίνοντάς του το δρόμο. Το πρωτόδικο Δικαστήριο βρήκε ότι ευθύνη για το δυστύχημα είχε και ο εφεσείων, διότι όφειλε να είχε προβλέψει την πιθανότητα να*

20 *προχωρήσει ο τριτοδιάδικος μέσα στη λεωφόρο και να είχε λάβει μέτρα για την αποφυγή της σύγκρουσης, όπως για παράδειγμα να ελαττώσει την ταχύτητα του, που σύμφωνα με τον ίδιο τον εφεσείοντα ήταν 30-35 μ.α.ω., και καθόρισε την ευθύνη του εφεσείοντα σε 20%. Κατ' έφεση ο εφεσείων ισχυρίστηκε ότι το εύρημα αυτό ήταν λανθασμένο γιατί θα ήταν παράλογο ο εφεσείων, που*

25 *οδηγούσε πάνω στη λεωφόρο, να αναμένεται να υποθέσει πως το αυτοκίνητο του τριτοδιάδικου, που ήταν σταματημένο στον ανοι-*

πτό χώρο, θα αποπειράτο να μπει στον κύριο δρόμο χωρίς να σταματήσει για να δώσει στον εφεσείοντα προτεραιότητα.

Αποφασίσθηκε ότι:

Τα ιδιαίτερα περιστατικά της υπό συζήτηση υπόθεσης ορθά είχαν αξιολογηθεί και υπαχθεί από το πρωτόδικο Δικαστήριο στις καλώς γνωστές νομικές αρχές που διέπουν το θέμα της ευθύνης και γι' αυτό δεν συνέτρεχε λόγος για επέμβαση του Εφετείου. 5

Η έφεση απορρίφθηκε. Ο εφεσείων να καταβάλει το μισό των εξόδων του εφεσίβλητου. 10

Έφεση.

Έφεση από εναγόμενο κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού, (Καλλής, Α.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 21.1.1989 (Αρ. Αγωγής 1779/83) με την οποία κρίθηκε ότι ο τριτοδιάδικος ευθυνόταν 80% για τροχαίο δυστύχημα και ο εφεσείων 20%. 15

Χ. Μαλαχτός, για τον εφεσείοντα.

Γ. Γεωργίου με τον Α. Γεωργίου, για τον εφεσίβλητο.

Καμιά εμφάνιση για τον τριτοδιάδικο.

Cur. adv. vult. 20

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο δικαστής Αρτεμίδης.

ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ.: Στις 19.1.83 γύρω στις 2.00 το πρωί ενώ ο εφεσείων-εναγόμενος οδηγούσε το αυτοκίνητο του στη λεωφόρο Μακαρίου Γ, Λεμεσός, συγκρούστηκε με το αυτοκίνητο του εφεσίβλητου - τριτοδιάδικου. Στο όχημα του τριτοδιάδικου επέβαινε και ο ενάγων - εφεσίβλητος. Το πρωτόδικο Δικαστήριο μετά από κοπιαστική ακροαματική διαδικασία, στην οποία συζητήθηκαν όλα τα επίδικα ζητήματα εφόσον τίποτε δεν προσυμφωνήθηκε μεταξύ των διαδίκων, εξέδωσε μια πολυσέλιδη και εμπειριστατωμένη απόφαση, με την οποία έκρινε πως ο τριτοδιάδικος ευθυ- 30

νόταν 80% για το δυστύχημα και ο εφεσείων 20%. Στην διερεύνηση της υπόθεσης ο πρωτόδικος δικαστής ασχολήθηκε, εκτός από τα υπόλοιπα επίδικα ζητήματα, και με ποσά μερικών λιρών που εμπίπτουν στην αξίωση των ειδικών αποζημιώσεων. Ολα τα επίδικα ζητήματα αποτέλεσαν και αντικείμενο της παρούσας έφεσης και μάλιστα έγινε και ενώπιον μας εισήγηση πως ο δικαστής έκαμε λάθος κατά £64 στον υπολογισμό των ιατρικών εξόδων. Δεν προωθήθηκε όμως πάρα πέρα αυτό το ζήτημα, μετά από υπόδειξη πως δεν άξιζε τον κόπο να απασχολήσει και το εφετείο.

Για δεκάδες χρόνια τώρα τα Δικαστήριά μας εξετάζουν εκατοντάδες υποθέσεις τροχαίων ατυχημάτων. Εκδόθηκαν δε ισάριθμες αποφάσεις, στις οποίες έχουν θεμελιωθεί όχι μόνο οι εφαρμοζόμενες νομικές αρχές αλλά εκφράστηκε και η δικαστική κατευθυντήρια σκέψη σε ότι αφορά την αντιμετώπιση τους. Εντούτοις συνεχίζει η τακτική της προώθησης πλείστων υποθέσεων στην ακρόαση, και εν συνεχεία στην έφεση, με όλα τα ζητήματα υπό αμφισβήτηση, ενώ η έκβαση της υπόθεσης θα πρέπει να είναι εκ των προτέρων λογικά αναμενόμενη από διαδίκους και δικηγόρους.

Με αυτή την ευκαιρία, και σπεύδουμε αμέσως να διευκρινίσουμε πως δεν μας έδωσαν την αφορμή οι διάδικοι και δικηγόροι τους στην κρινόμενη έφεση, αλλά γιατί επιδιώκεται διακαώς η συνεργασία όλων που έχουν σχέση με την απονομή της δικαιοσύνης, παραθέτουμε ενδιαφέρον σχετικό απόσπασμα από την έκθεση που κατέθεσε ο Λόρδος Donaldson, Master of the Rolls, για το δικαστικό έτος 1990-1991, του Πολιτικού Τμήματος του Εφετείου της Αγγλίας, στο οποίο περιέχονται χρήσιμες νομίζουμε, σκέψεις που αφορούν όλους μας.

"THE MASTER OF THE ROLLS said that the Court of Appeal existed solely to correct demonstrable errors and to develop and clarify the law. It did not exist to give disappointed litigants a second chance. In performing its task it had three major objectives:

1. (Which was paramount). To maintain the highest possible standards in its work in terms of professional skill. While it was not perhaps for a judge of the court to express a view as to the extent that objective was achieved his Lordship hoped and believed that it was. 5

2. To be ready to hear and determine any appeal or application somewhat sooner than the parties and their legal advisers were ready, thereby not only eliminating any court induced delay, but also exerting pressure on litigants and the legal profession to speed up the processes of justice. 10

Realistically, the court's aim was to contain and, if possible, steadily reduce delays. Swimming strongly against the tide, marginal progress was being made - backwards. However, forward progress had been made in ensuring that the delays were experienced by those best able to endure them. 15

3. To reduce the burden of costs borne by litigants personally or as funded by legal aid while not unduly increasing the overhead costs borne by the state. Efforts had been continued to reduce the length of oral argument as time in court was very expensive for litigants. 20

Verbal economy was not something which came naturally to every advocate and its virtue, as well as the benefit which it conferred on all concerned in the litigation and in other matters waiting to be heard was unlikely to be appreciated by the client. The educational process was accordingly a little slow". 25

Και σε δική μου μετάφραση:

"Ο Master of the Rolls είπε πως το Εφετείο υφίσταται αποκλειστικά για να διορθώνει έκδηλα λάθη και να αναπτύσσει και αποσαφηνίζει το δίκαιο. Δεν υφίσταται για να δίδει σε απογοητευμένους διάδικους μια δεύτερη ευκαιρία. Στην εκτέλεση του έργου του έχει τρεις μεγά- 30

λους σκοπούς.

5 1. (Που είναι και ο πρωταρχικός). Να διατηρεί τα υψηλότερα κατά το δυνατό επίπεδα στην εργασία του ως προς την επαγγελματική ικανότητα. Και ενώ δεν εναπόκειται, ίσως, σε δικαστή του Δικαστηρίου να εκφράσει άποψη σε ποιά έκταση αυτός ο σκοπός έχει επιτευχθεί η Λορδία του ελπίζει και πιστεύει πως έτσι συνέβη.

10 2. Να είναι έτοιμοι να ακούουν και αποφασίζουν οποιαδήποτε έφεση ή αίτηση κάπως γρηγορότερα από ότι οι διάδικοι και οι νομικοί τους σύμβουλοι είναι διατεθειμένοι, ώστε να ελαττώνεται όχι μόνο η προκαλούμενη στο δικαστήριο καθυστέρηση, αλλά και να ασκείται πίεση στους διάδικους και δικηγόρους να επιταχύνουν τις δικαστικές διαδικασίες.

15 3. Ρεαλιστικά, ο στόχος του δικαστηρίου είναι να περιορίζει και, ή δυνατό, σταθερά να ελαττώνει τις καθυστερήσεις. Κολυμπώντας με δύναμη ενάντια στην πλημμυρίδα, έχει επιτευχθεί περιθωριακή πρόοδος - προς τα πίσω. Εντούτοις, πρόοδος προς τα πρόσω έχει επιτευχθεί περιορίζοντας την εμπειρία των καθυστερήσεων σ' αυτούς που μπορούν καλύτερα να τις υποφέρουν."

25 Η παρούσα έφεση προσβάλλει τα ευρήματα του Δικαστηρίου σε σχέση με το ποσοστό ευθύνης του εφεσείοντος και των επιδικασθέντων αποζημιώσεων. Εκλήθη ο εφεσίβλητος να αγορεύσει μόνο στο μέρος της έφεσης που αφορούσε στην κρίση του Δικαστηρίου για την ευθύνη του εφεσείοντος, και τούτο γιατί το θέμα που συζητήθηκε ήταν

30 κατά πόσο, με βάση τα παραδεκτά γεγονότα, εφαρμόστηκαν ορθά οι νομικοί κανόνες.

35 Το αυτοκίνητο του τριτοδιάδικου ήταν σταματημένο σε ανοικτό χώρο, με τα φώτα αναμμένα, κοντά σ' ένα κέντρο διασκέδασης στη λεωφόρο Μακαρίου Γ, περιμένοντας τον ενάγοντα-εφεσίβλητο, ο οποίος κατευθύνθηκε

από το κέντρο προς το υπόστεγο στάσης λεωφορείων, που
βρίσκεται έξω από το ασφαλτικό οδόστρωμα, για να προ-
χωρήσει να τον παραλάβει ο τριτοδιάδικος, επειδή εκείνη
τη στιγμή έβρεχε πολύ. Όταν ο ενάγων μπήκε στο αυτοκί-
νητο του τριτοδιαδίκου, ο τελευταίος προχώρησε και ει- 5
σήλθε στον κύριο δρόμο με λοξή πορεία προς τη κατεύ-
θυνση του εφεσείοντα, ο οποίος εκείνη την ώρα οδηγούσε
πάνω στη λεωφόρο. Όταν ο εφεσείων είδε το αυτοκίνητο
του τριτοδιαδίκου να μπαίνει στον κύριο δρόμο και να
αποκόπτει την πορεία του, πάτησε φρένα και ταυτόχρονα 10
έστριψε προς αριστερά. Η σύγκρουση όμως δεν αποσοβή-
θηκε.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα
πως ευθυνόταν και ο εφεσείων, σε ποσοστό 20%, γιατί 15
εφόσο οδηγούσε στη φωταγωγημένη λεωφόρο όπου υπήρ-
χε απεριόριστη ορατότητα, και ενώ είδε το αυτοκίνητο του
τριτοδιαδίκου στραμμένο προς την πορεία του και με τα
φώτα αναμμένα απέναντι του, δεν υπολόγισε πως ήταν πι-
θανό να αποπειραθεί να βγει στη λεωφόρο. Γι' αυτό και
δεν πήρε οποιοδήποτε προστατευτικό μέτρο για την αντι- 20
μετώπιση τέτοιας πιθανότητας, όπως π.χ. να ελαττώσει
την ταχύτητα του, που ήταν, όπως ο ίδιος είπε, γύρω στα
30-35μ.α.ω., και να προχωρήσει με την οφειλόμενη προσο-
χή ώστε να αντιπετωπίσει τον πιθανό κίνδυνο από την εί- 25
σοδο του τριτοδιαδίκου στον κύριο δρόμο.

Ο δικηγόρος του εφεσείοντος προσπάθησε να μας πεί-
σει πως το σκεπτικό αυτό της απόφασης του πρωτόδικου
Δικαστηρίου είναι εσφαλμένο γιατί θα ήταν παράλογο ο
εφεσείων, που οδηγούσε πάνω στη λεωφόρο, να αναμένε- 30
ται να υποθέσει πως το αυτοκίνητο, που ήταν σταματημέ-
νο στον ανοικτό χώρο, θα αποπειράτο να μπει στον κύριο
δρόμο χωρίς να σταματήσει για να δώσει στον ίδιο προτε-
ραιότητα.

Δεν συμφωνούμε με την εισήγηση του δικηγόρου του
εφεσείοντος και υιοθετούμε το σκεπτικό και τα ευρήματα 35
του πρωτόδικου δικαστηρίου. Τα ιδιαίτερα περιστατικά
της υπό συζήτηση υπόθεσης, που περιγράφουμε πιο πάνω,

ορθά υπήχθησαν στις καλώς γνωστές νομικές αρχές που διέπουν το θέμα της ευθύνης.

- 5 Στο τέλος της απόφασης, και προφανώς εκ παραδρομής, στο διάταγμα που εξέδωσε το Δικαστήριο για συνεισφορά του τριτοδιάδικου προς τον εναγόμενο, δεν επιδίκασε τόκο 6% στο ποσό των £3.500, που επιδίκασε υπέρ του ενάγοντα και εναντίον του εναγομένου. Ο δικηγόρος του εφεσίβλητου δέχθηκε ενώπιον μας πως πρόκειται για 10 παραδρομή ή γραφικό λάθος και συνήνεσε στη διόρθωση της απόφασης, κάτι εξάλλου που θα μπορούσε να γίνει από τον ίδιο το δικαστή μετά από αίτηση τους.

- 15 Για τους πιο πάνω λόγους η έφεση απορρίπτεται. Ο εφεσείων θα καταβάλει το μισό των εξόδων του εφεσίβλητου, γιατί θα μπορούσε να αποφευχθεί ο λόγος της έφεσης για τον τόκο, αν και ο ίδιος φρόντιζε για τη διόρθωση του γραφικού λάθους του δικαστή. (Η απόφαση αφού διορθωθεί θα συνταχθεί ανάλογα και το σχετικό διάταγμα).

Η έφεση απορρίπτεται. Ο εφεσείων να πληρώσει το 1/2 των εξόδων του εφεσίβλητου.